

Toelichting op het gebruik van de ARVODI-2025

Deze Toelichting is openbaar, maar maakt geen onderdeel uit van de Overeenkomst. Bij twijfel over de betekenis of uitleg van de ARVODI-2025 kan wat in deze Toelichting staat mede bepalend zijn.

1. Algemene inleiding

1.1 Doel van de ARVODI

De Algemene Rijksvoorwaarden voor het verstrekken van opdrachten tot het uitvoeren van Diensten (ARVODI) zijn voor het eerst vastgesteld bij besluit van 5 maart 2004 door de Minister-president. Sindsdien zijn de voorwaarden een aantal keer gewijzigd. De ARVODI bevatten algemene voorwaarden voor dienstverleningsovereenkomsten tussen de Staat der Nederlanden (alle ministeries en daaronder ressorterende diensten) en derden. In het kader van deze Toelichting worden de ARVODI-2025 als ARVODI aangeduid.

1.2 Wijzigingen in de versie 2025 t.o.v. de versie 2018

In de ARVODI-2025 zijn ten opzichte van de ARVODI-2018 verschillende artikelen anders geformuleerd of verwijderd om ze beter te laten aansluiten op de huidige praktijk binnen het Rijk. Ook zijn zowel de artikelen als de toelichting taalkundig aangepast om de teksten beter leesbaar te maken. Daarnaast zijn de ARVODI-2025 waar mogelijk gelijk getrokken met de teksten uit de ARBIT-2022.

Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste wijzigingen.

Het artikel over 'Beoordeling en acceptatie' is verwijderd, omdat de formulering niet meer aansloot bij de praktijk. In de modelovereenkomsten is een aantal optionele bepalingen opgenomen over het beoordelen van de Diensten.

De titel van het artikel 'Wijze van kennisgeven' is veranderd in 'Status van mededelingen, toezeggingen of afspraken'. Ook is het artikel inhoudelijk veranderd, omdat afspraken e.d. in de praktijk meestal per e-mail worden gemaakt. Zie ook de toelichting bij artikel 10.

In het artikel over 'Verwerking gegevens' is de reikwijdte ten opzichte van het artikel uit de ARVODI-2018 verruimd, zodat het niet alleen ziet op persoonsgegevens, maar ook op andere gegevens die in het kader van een opdracht worden verstrekt en/of gebruikt.

Vanwege de Rijksbreed ingevoerde wijze van factureren door middel van een e-factuur, is het artikel over 'Facturering' aangepast. Zo is e-facturering als standaard opgenomen, en is bepaald dat zolang de e-factuur niet aan de gestelde eisen voldoet de betalingstermijn niet begint te lopen.

Het artikel over 'Betaling en controle' is tekstueel verduidelijkt. De betalingstermijn van 30 kalenderdagen begint de dag na ontvangst van de desbetreffende factuur te lopen, mits de Diensten én de factuur voldoen aan het bepaalde in de Overeenkomst.

In het artikel over 'Aansprakelijkheid' is niet langer een staffel opgenomen. De aansprakelijkheid is nu beperkt tot maximaal vier maal de hoogte van de opdrachtwaarde per gebeurtenis en zes maal de hoogte van de opdrachtwaarde per contractjaar of gedeelte van een jaar dat de Overeenkomst van kracht is, tot een maximum van € 3.000.000,- per gebeurtenis en € 5.000.000,- per contractjaar of gedeelte van een jaar dat de Overeenkomst van kracht is. Dit is duidelijker en sluit beter aan bij de praktijk.

In het artikel over 'Verzekering' is de verplichting van Opdrachtnemer om een gewaarmerkte kopie van de polissen en de bewijzen van premiebetaling te verstrekken verwijderd.

1.3 Gebruik van de ARVODI

De ARVODI zijn bedoeld voor generieke dienstverleningsopdrachten en niet voor:

- IT-opdrachten - in dat geval moet gebruik worden gemaakt van de Algemene Rijksvoorwaarden bij IT-overeenkomsten (ARBIT) en bijbehorende modelovereenkomsten;
- Opdrachten aan architecten en raadgevend ingenieurs in het kader van het ontwerp van een bouwwerk - in dat geval kan gebruik worden gemaakt van andere voorwaarden, zoals de ABAA DNR 2011;
- Koop van producten - in dat geval moet gebruik worden gemaakt van de Algemene Rijksinkoopvoorwaarden (ARIV).

ADVIES: Bij twijfel of de ARVODI geschikt zijn voor een bepaalde opdracht, bijvoorbeeld als sprake is van een gemengde opdracht, wordt aangeraden de juridische afdeling te betrekken.

Gebruik ARVODI met model

In de ARVODI staan de minimumvoorwaarden waaronder de Rijksoverheid diensten contracteert. Voor elk soort opdracht zijn er modelovereenkomsten met begrippen, thema's en optionele bepalingen die zorgvuldig op elkaar zijn afgestemd, en met de ARVODI één onlosmakelijk geheel vormen. Het wordt daarom dringend aanbevolen om gebruik te maken van een combinatie van de ARVODI en de relevante modelovereenkomst.

Omdat de ARVODI pas van toepassing zijn als Partijen dat uitdrukkelijk overeenkomen, is in de modelovereenkomsten steeds een artikel opgenomen waarin staat dat de ARVODI onderdeel uitmaken van de overeenkomst.

Opnemen in offerteaanvraag

De ARVODI worden net als de bijbehorende modelovereenkomsten via het rijksbrede intranet beschikbaar gesteld. Uitgangspunt is dat de ARVODI en een conceptovereenkomst worden meegezonden met de offerteaanvraag (zowel bij een aanbesteding als bij een onderhandse offerteprocedure). De conceptovereenkomst is een modelovereenkomst die door de gebruiker is aangevuld met de specifieke kenmerken van de opdracht. Om de gebruiker daarbij te ondersteunen bevat de modelovereenkomst invulvelden, optionele bepalingen en bijlagen.

1.4 Afwijking van de ARVODI

In uitzonderingsgevallen kan als de opdracht daartoe dwingt van (onderdelen van) de ARVODI worden afgeweken. De afwijkingsmogelijkheden zoals aangegeven in deze Toelichting en in de bijbehorende modelovereenkomsten gelden daarbij als uitgangspunt.

ADVIES: Het is aan te raden om bij afwijking van de ARVODI contact op te nemen met de juridische afdeling.

1.5 Suggesties/vragen

Het blijft van belang de ARVODI actueel te houden en waar nodig verder aan te passen aan nieuwe inzichten van de gebruikers. Voor suggesties of vragen kun je terecht bij het secretariaat van de Commissie bedrijfsjuridisch advies (CBA) (contactgegevens op Rijksportaal) ondergebracht bij het directoraat-generaal Digitalisering en Overheidsorganisatie (DGDOO) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

2. Artikelsgewijze toelichting

Hierna worden verschillende artikelen toegelicht. Ten aanzien van de artikelen die voor zich spreken is geen toelichting opgenomen.

Artikel 1 Begrippen

In de ARVODI is in artikel 1 voor een aantal begrippen een definitie opgenomen. Als in de voorwaarden een begrip met een hoofdletter wordt gebruikt, heeft dat begrip de betekenis zoals in artikel 1 is omschreven. Dat geldt ook voor het gebruik van deze begrippen in de modelovereenkomsten.

“Bijlage” is een aanhangsel bij de Overeenkomst dat daar onderdeel van uitmaakt. De ARVODI schrijven niet voor dat alle bladzijden van de Bijlagen moeten worden geparafeerd. Als Opdrachtgever vreest dat verwarring kan ontstaan over welk document als bijlage moet worden gezien kan Opdrachtgever ervoor kiezen in de Overeenkomst een bepaling op te nemen dat de stukken wel moeten worden geparafeerd.

Uit de definitie "Personeel" volgt dat het niet alleen gaat om personen die bij Partijen in dienst zijn, maar ook om (rechts)personen die voor het uitvoeren van de Diensten worden ingehuurd of ingezet. Zowel personen die in dienst zijn als (rechts)personen die worden ingehuurd of ingezet vallen onder het begrip hulppersoon.

Bij het begrip “Werkdag” wordt verwezen naar de Algemene termijnenwet. De algemeen erkende feestdagen uit de Algemene termijnenwet zijn: Nieuwjaarsdag, Christelijke tweede Paas- en Pinksterdag, de beide Kerstdagen, Hemelvaartsdag, de dag waarop de verjaardag van de Koning wordt gevierd en vijf mei. Wanneer in de Voorwaarden het begrip kalenderdag (zonder hoofdletter) wordt gebruikt, wordt hiermee elke dag (maandag tot en met zondag, met inbegrip van algemeen erkende feestdagen) bedoeld.

Artikel 2 Toepassing

Op Overeenkomsten voor dienstverlening zijn alleen de ARVODI van toepassing en niet de voorwaarden van Opdrachtnemer. De toepasselijkheid van andere algemene voorwaarden wordt dan ook in de modelovereenkomsten uitdrukkelijk uitgesloten. Als de Overeenkomst op een andere manier wordt vastgelegd (bijvoorbeeld in de vorm van een opdrachtbrief) is het van belang dat daarin duidelijk wordt aangegeven dat de ARVODI van toepassing zijn en dat andere (door Opdrachtnemer gehanteerde algemene voorwaarden) uitdrukkelijk van de hand worden gewezen. Ook moet bij de offerteaanvraag en bij de opdrachtbrief een exemplaar van de ARVODI worden meegestuurd.

NB: De CBA raadt het gebruik van opdrachtbrieven af en adviseert om gebruik te maken van de modelovereenkomsten.

Artikel 3 Eisen aan de Diensten

Op grond van artikel 3 moeten de door of namens Opdrachtnemer uit te voeren Diensten voldoen aan de in de Overeenkomst vastgelegde eisen en geschikt zijn voor het beoogd gebruik zoals dat uit de Overeenkomst voortvloeit en Opdrachtnemer moet de Diensten op vakbekwame wijze uitvoeren. Voor opdrachten geldt daarnaast dat Opdrachtnemer bij de werkzaamheden de zorg van een goed opdrachtnemer in acht moet nemen, zoals is bepaald in artikel 7:401 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 4 Vervanging van personen die belast zijn met het uitvoeren van de Diensten

Voor het uitvoeren van de Diensten en de samenwerkingsrelatie met Opdrachtgever is enige continuïteit van het door Opdrachtnemer ingezette personeel van belang. Het kan wel zo zijn dat een Opdrachtnemer een bepaalde persoon niet langer voor het uitvoeren van de Diensten kan inzetten en moet vervangen door iemand anders. Daarvoor is dan voorafgaande toestemming van Opdrachtgever nodig.

Opdrachtgever weigert zijn toestemming niet op onredelijke gronden en kan aan deze toestemming voorwaarden verbinden. Ook Opdrachtgever zelf kan Opdrachtnemer vragen bepaalde personen te vervangen als Opdrachtgever van mening is dat dit in het belang van een goede uitvoering van de opdracht nodig of wenselijk is. Opdrachtnemer moet die persoon dan vervangen, tenzij dat redelijkerwijs niet van Opdrachtnemer kan worden verlangd, bijvoorbeeld omdat adequate vervanging aantoonbaar niet mogelijk is.

Artikel 6 Onderaanneming

Als Opdrachtnemer onderaannemers inzet bij het uitvoeren van de Diensten dan kan dat alleen met toestemming van Opdrachtgever. Ook kunnen onderaannemers alleen met toestemming van Opdrachtgever worden vervangen. Deze bevoegdheid is van belang omdat Opdrachtgever wil weten wie er betrokken zijn bij het uitvoeren van de Diensten. Ook wil Opdrachtgever een onderaannemer kunnen weigeren, bijvoorbeeld omdat er gerede twijfel bestaat over de betrouwbaarheid of de geschiktheid van de onderaannemer of omdat vervanging een niet toegestane wezenlijke wijziging van de opdracht oplevert.

Om te voorkomen dat te lichtzinnig wordt besloten om geen toestemming te verlenen mag Opdrachtgever toestemming niet op onredelijke gronden weigeren.

Artikel 7 Voortgangsrapportage

Met name bij langdurige projecten is het van belang om zicht te houden op het uitvoeren van de Diensten. Daarom is het aan te raden afspraken te maken over een voortgangsrapportage.

Artikel 8 Contactpersonen

Partijen wijzen contactpersonen aan die het dagelijkse contact onderhouden over het uitvoeren van de Diensten. Contactpersonen kunnen in dat kader nadere praktische afspraken maken over de uitvoering, maar ze mogen de Overeenkomst als zodanig niet wijzigen. Afspraken over het aanpassen van tarieven, de looptijd van de Overeenkomst, de opleverdatum, de auteursrechten, aansprakelijkheid, en dergelijke kunnen contactpersonen dus niet maken. Zulke wijzigingen kunnen alleen worden overeengekomen door de personen die bevoegd zijn de Overeenkomst te ondertekenen.

Artikel 10 Status van mededelingen, toezeggingen of afspraken

Het komt vaak voor dat vergadernotulen of andere stukken die zijn opgesteld na het sluiten van de Overeenkomst afspraken bevatten die de in de Overeenkomst gemaakte afspraken aanvullen of die afwijken van hetgeen in de Overeenkomst staat. Zulke aanvullende en afwijkende afspraken zijn alleen geldig als ze schriftelijk of per e-mail door daartoe bevoegde personen zijn gemaakt of achteraf door die personen zijn bevestigd. Onder 'e-mail' wordt verstaan elektronische communicatie:

- a. die raadpleegbaar is door de geadresseerde,
- b. waarvan de authenticiteit in voldoende mate is gewaarborgd, en
- c. waarbij de identiteit van degene die de mededeling doet met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld.

In geval van afspraken moet bovendien het moment van het tot stand komen van de afspraak met voldoende zekerheid kunnen worden vastgesteld.

Houd er rekening mee dat het vereiste niveau van betrouwbaarheid niet voor iedere mededeling of afspraak hetzelfde is. Zo zal een hogere mate van betrouwbaarheid mogen worden verwacht van een mail waarin een toezegging wordt gedaan waartoe alleen de hoogste ambtenaar bevoegd is dan van een mail waarin een afspraak wordt gemaakt voor fysiek overleg.

Tussentijdse mededelingen en afspraken

Als Opdrachtgever aan de totstandkoming van specifieke mededelingen en afspraken concrete betrouwbaarheidseisen wil stellen dan kan dat in de Overeenkomst. Ten aanzien van elektronische communicatie kunnen Partijen afspraken maken over de beveiliging van de communicatie, het adresseren van e-mails, het verzenden van ontvangst- en leesbevestigingen en het gebruik van bepaalde vormen van elektronische handtekeningen. Hecht Opdrachtgever bijvoorbeeld aan een hoge mate van betrouwbaarheid ten aanzien van de identiteit van de verzender dan kan worden voorgeschreven dat gebruik wordt gemaakt van een gekwalificeerde elektronische handtekening.

Vereiste c. identiteit

Als een Overeenkomst is ondertekend met natte handtekeningen dan kan de identiteit van de contracterende Partijen met een grote mate van zekerheid worden vastgesteld. Als een Overeenkomst via elektronische weg tot stand komt kan hetzelfde resultaat worden bereikt als gebruik wordt gemaakt van een gekwalificeerde elektronische handtekening. Of, en zo ja, onder welke voorwaarden gebruik kan worden gemaakt van gekwalificeerde elektronische

handtekeningen verschilt per organisatie. Aangeraden wordt bij vragen over dit onderwerp de eigen ICT-afdeling te raadplegen.

Als Partijen gebruik maken van andere vormen van elektronische handtekeningen zoals de gewone of geavanceerde elektronische handtekening dan is de betrouwbaarheid daarvan geringer. Aangeraden wordt bij vragen over de te gebruiken elektronische handtekening de juridische afdeling te betrekken.

Artikel 11 Geheimhouding

Lid 1 en lid 2

In het kader van dienstverleningsopdrachten wordt nogal eens informatie verstrekt die niet in de openbaarheid mag komen. In dit artikel wordt aan beide Partijen daarom een geheimhoudingsverplichting opgelegd.

Een geheimhoudingsverplichting kan eventueel nader worden vastgelegd in een door de desbetreffende Partij ondertekende schriftelijke geheimhoudingsverklaring.

Tussen Partijen afgesproken geheimhouding is niet absoluut; het kan namelijk zo zijn dat een Partij bepaalde informatie toch moet verstrekken, bijvoorbeeld op grond van de wet of een rechterlijke uitspraak. Voorbeelden van wetten die de geheimhoudingsverplichting kunnen doorbreken zijn de Wet open overheid, de Algemene verordening gegevensbescherming en de Grondwet.

Partijen moeten de geheimhoudingsverplichting ook opleggen aan hun Personeel. Uit artikel 6:76 van het Burgerlijk Wetboek volgt dat Partijen verantwoordelijk zijn voor het naleven van deze verplichtingen door hun Personeel. Om misverstanden te voorkomen is het goed dat Partijen duidelijk aangeven welke informatie in ieder geval als vertrouwelijk moet worden aangemerkt.

Lid 5

Oprichtgever kan verlangen dat Opdrachtnemer gegevens die Opdrachtnemer onder zich heeft aan Oprichtgever retourneert. Er zijn bepaalde beroepsgroepen, zoals advocaten en accountants, die op grond van hun beroepsregels bepaalde gegevens moeten bewaren. Die gegevens kan Oprichtgever niet terugvorderen.

Lid 6

In de Overeenkomst kan een boete worden gesteld op schending van de geheimhoudingsverplichting. Dit is een extra stimulans voor Opdrachtnemer om de geheimhoudingsverplichting na te leven.

Artikel 12 Verwerking gegevens

Lid 1

In afwijking van de overige leden van dit artikel, gaat lid 1 niet alleen over persoonsgegevens, maar over alle door Oprichtgever verstrekte gegevens en in diens opdracht gegenereerde gegevens.

Lid 2

Deze bepaling geeft Partijen een contractuele basis om elkaar aan te spreken op de naleving van wettelijke verplichtingen en de - meestal in een aparte verwerkersovereenkomst vastgelegde - schriftelijke instructies van de verwerkingsverantwoordelijke.

Lid 3

Als Opdrachtnemer in het kader van de uitvoering van de Overeenkomst ten behoeve van Opdrachtgever persoonsgegevens verwerkt, dan eist de Algemene verordening gegevensbescherming dat deze verwerking in een verwerkersovereenkomst wordt geregeld. Meestal zal het ondertekenen van de verwerkersovereenkomst samenvallen met het ondertekenen van de Overeenkomst. Als pas gedurende de looptijd van de Overeenkomst aanleiding ontstaat om een verwerkersovereenkomst te sluiten, dan kunnen Partijen elkaar op grond van lid 3 aanspreken.

Als Opdrachtnemer bij de uitvoering van de Overeenkomst persoonsgegevens verwerkt, maar dat niet doet in de hoedanigheid van verwerker, dan is geen sprake van een verwerkersrelatie. In dat geval is een verwerkersovereenkomst niet aan de orde, maar kunnen er wel afspraken worden gemaakt over de bescherming van de uit te wisselen persoonsgegevens.

Lid 4

Het verwerken van persoonsgegevens kan aanleiding geven tot bestuursrechtelijke sancties van de toezichthouder of civielrechtelijke aanspraken van derden. Hoewel deze juridische acties zich meestal richten tot één van beide Partijen, kan ook de andere Partij er belang bij hebben daartegen verweer te voeren. Lid 4 verplicht Partijen om in zo'n geval tijdig de andere Partij te betrekken bij het verweer.

Artikel 13 Beveiliging

Lid 1

Voor Opdrachtgever is de beveiliging van personeel, panden en informatie erg belangrijk. Opdrachtnemer moet zich daarom houden aan de huisregels en gedragscodes van Opdrachtgever. Opdrachtgever moet Opdrachtnemer tijdig over het bestaan van zulke regels informeren. Opdrachtnemer moet vervolgens diens Personeel daarover informeren.

Lid 2 en lid 3

Opdrachtgever kan aan Opdrachtnemer een "verklaring omtrent het gedrag" ("VOG") (in de wandelgangen ook wel een "verklaring van goed gedrag" genoemd) van de door Opdrachtnemer in te zetten personen vragen. Dat kan bijvoorbeeld nodig zijn als het om een opdracht gaat waarbij het Personeel van Opdrachtnemer kennis krijgt (of kan krijgen) van vertrouwelijke informatie. Opdrachtgever mag in zulke gevallen ook van Opdrachtnemer verlangen dat het in te zetten Personeel een veiligheidsonderzoek door de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst (AIVD) ondergaat.

Artikel 14 Vergoeding, Meerwerk en minderwerk

Lid 1

Uitgangspunt van de ARVODI is dat Opdrachtnemer wordt betaald op basis van nacalculatie. Opdrachtnemer kan bijvoorbeeld maandelijks achteraf een declaratie indienen voor de werkelijk gemaakte kosten en bestede tijd, eventueel tot een maximumbedrag als dat zo in de Overeenkomst is geregeld.

Het is ook mogelijk om in plaats van betaling op basis van nacalculatie met Opdrachtnemer een vaste prijs af te spreken.

Lid 2 en lid 3

Hoewel het van belang is de werkzaamheden zo uitputtend mogelijk vast te leggen in de Overeenkomst kan het gedurende de looptijd van de Overeenkomst voorkomen dat Meerwerk noodzakelijk is. Dat is met name het geval als sprake is van een vaste prijs.

Let op: Het uitbreiden van de overeengekomen werkzaamheden kan in strijd zijn met de Aanbestedingswet 2012 omdat sprake kan zijn van een ontoelaatbare wezenlijke wijziging van de opdracht. Dit moet worden meegenomen in de beslissing om al dan niet opdracht te geven tot het verrichten van Meerwerk.

Oprachtnemer moet door Opdrachtgever gewenst Meerwerk tot 10% van de opdracht altijd verrichten. Daarvoor gelden de overeengekomen voorwaarden, waaronder de tarieven of prijzen.

Let op: deze bepaling betekent niet dat Meerwerk tot 10% altijd is toegestaan op grond van de Aanbestedingswet 2012. Ook in dit geval kan sprake zijn van een ontoelaatbare wezenlijke wijziging van de opdracht.

Lid 4

Onder omstandigheden kan er ook sprake zijn van minderwerk. Het is belangrijk dat als een Partij (meestal Opdrachtgever) meent dat dit het geval is, deze Partij dit zo snel mogelijk aan de andere Partij meldt. Voorkomen moet worden dat de andere Partij onnodig investeert in werkzaamheden die niet meer nodig zijn.

ADVIES: Omdat Meerwerk en minderwerk in strijd kan zijn met de Aanbestedingswet 2012 wordt aangeraden contact op te nemen met de juridische afdeling.

Artikel 15 Facturering

In het kader van een efficiënte verwerking van betalingen is uitgangspunt dat facturen elektronisch worden ingediend. Binnen de Rijksoverheid wordt hiervoor de 'Bijsluiter e-factureren aan de Rijksoverheid: Informatie voor leveranciers' gebruikt. Als dat in een uitzonderlijk geval niet mogelijk of onwenselijk is, dan kunnen hierover in de Overeenkomst andere afspraken worden gemaakt.

Lid 4

Meerwerk zoals omschreven in artikel 14 lid 2 wordt door Oprachtnemer apart gefactureerd. Dit betekent dat inzichtelijk moet worden gemaakt welke kosten zijn gemaakt naar aanleiding van de door Oprachtnemer bij Opdrachtgever schriftelijk ingediende offerte voor Meerwerk.

Artikel 16 Betaling en controle

Lid 1

De Rijksoverheid vindt het van belang dat zo snel mogelijk wordt betaald, en in elk geval uiterlijk binnen 30 kalenderdagen na ontvangst van de factuur. De betalingstermijn van 30 kalenderdagen is een wettelijke termijn (zie artikel 6:119b lid 5 van het Burgerlijk Wetboek) en ook vastgelegd in rijksbreed beleid. Alleen in uitzonderingsgevallen kan een andere termijn worden afgesproken.

Oprachtnemer heeft pas recht op betaling na ontvangst van de juiste factuur. Als de factuur niet voldoet aan de gestelde eisen, dan moet Opdrachtgever zo spoedig mogelijk een nieuwe factuur opvragen. De betalingstermijn begint dan pas op het moment dat de juiste factuur is ontvangen. Dat geldt ook op het moment dat Opdrachtgever vaststelt dat de Diensten niet voldoen aan de Overeenkomst. Opdrachtgever moet dat dan melden en zo nodig de betaling opschorten. Pas als Oprachtnemer alsnog de Diensten heeft uitgevoerd die voldoen aan de Overeenkomst heeft Oprachtnemer recht op betaling.

Lid 2

Opdrachtgever is de wettelijke handelsrente verschuldigd over bedragen die niet tijdig zijn betaald. De rente gaat lopen op de dag nadat de betalingstermijn is geëindigd. Daarbij wordt de rentevoet voor handelstransacties gebruikt om de rente te berekenen.

Als Opdrachtgever niet op tijd betaalt is Opdrachtgever ook een kostenvergoeding verschuldigd (zie artikel 6:96 van het Burgerlijk Wetboek). Het gaat hier om incassokosten. Opdrachtnemer moet de wettelijke rente en kostenvergoeding wel zelf vorderen. Opdrachtnemer moet Opdrachtgever daarvoor een (aparte) factuur sturen.

Lid 3

Opdrachtgever kan een factuur door een accountant laten toetsen. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de toetsing betrouwbaar plaatsvindt. In dat kader moeten aan de accountant ook alleen die gegevens worden verstrekt die nodig zijn voor de verificatie.

Lid 5

Continuïteit van de dienstverlening is voor Opdrachtgever van groot belang. Als Opdrachtgever van mening is dat de factuur niet juist of onvolledig is, of als de Diensten niet goed zijn uitgevoerd en Opdrachtgever om die reden nog niet betaalt, mag Opdrachtnemer daarom de dienstverlening niet stilleggen of beëindigen.

Artikel 17 Voorschot

Lid 1

Uitgangspunt is dat er geen betalingen aan Opdrachtnemer worden gedaan voordat Opdrachtnemer de Diensten heeft verricht (of hiermee is begonnen). Dat is ook redelijk, aangezien ondernemers met het Rijk als Opdrachtgever nauwelijks enig debiteurenrisico lopen. Onder bijzondere omstandigheden kan er toch aanleiding bestaan voor het betalen van een voorschot, bijvoorbeeld wanneer Opdrachtnemer voor de uit te voeren Diensten aantoonbaar aanzienlijke investeringen moet doen. Opdrachtgever moet dan wel proberen in te schatten hoe groot het risico is dat Opdrachtnemer zijn contractuele verplichtingen jegens hem niet of niet geheel zal nakomen.

Op het betalen van een voorschot is de Regeling financieel beheer van het Rijk van de Minister van Financiën van toepassing. Op grond daarvan moet onder bepaalde omstandigheden zekerheidstelling worden gevraagd. Vanaf €500.000,- moet bij het betalen van een voorschot zekerheid worden geëist in de vorm van een bankgarantie (zie artikel 13 lid 4 van deze Regeling). Dat is een formulier dat door een bank op verzoek en voor rekening van Opdrachtnemer wordt opgesteld en waarmee de bank onder de voorwaarden van de bankgarantie garandeert een bepaald maximumbedrag uit te betalen, als Opdrachtgever daarop aanspraak maakt.

Het vragen van een bankgarantie kan in andere gevallen redelijk zijn als tussen het betalen van een facturbedrag door Opdrachtgever en het uitvoeren van de Diensten door Opdrachtnemer een relatief lange periode zit. De bank eist in de meeste gevallen dat het bedrag waarop de garantie ziet op het tegoed van Opdrachtnemer wordt geblokkeerd. Dat betekent dat Opdrachtnemer niet bij de gelden kan. Daarnaast kan het afgeven van een bankgarantie aanzienlijke kosten voor Opdrachtnemer meebrengen. Dit moet Opdrachtgever meenemen in het besluit om een bankgarantie te vragen.

Als een Overeenkomst gesloten wordt met een ander publiekrechtelijk lichaam is een bankgarantie niet nodig, omdat dan het gevaar dat Opdrachtnemer failliet gaat voordat de dienstverlening is afgerond minimaal is.

Lid 2

Er is een model van een bankgarantie op afroep behorende bij de ARVODI beschikbaar. Dit model wordt als het nodig is bijgesloten bij de Overeenkomst. Een afschrift van de bankgarantie moet als Bijlage bij de Overeenkomst worden opgenomen. Het originele exemplaar van de garantie is een waardepapier en moet na afloop van de garantieperiode worden teruggegeven. Het is daarom van belang een afgegeven garantie zorgvuldig te bewaren.

Artikel 19 Aansprakelijkheid

Op grond van de wet zijn Partijen in beginsel onbeperkt aansprakelijk voor schade die zij veroorzaken. In de ARVODI is ervoor gekozen de aansprakelijkheid van Partijen te beperken. Daarbij is de schade beperkt tot vier maal de hoogte van de opdrachtwaarde per gebeurtenis, tot een maximum van € 3.000.000,- per gebeurtenis en zes maal de hoogte van de opdrachtwaarde per contractjaar of gedeelte van een jaar dat de Overeenkomst van kracht is, tot een maximum van € 5.000.000,- per contractjaar of gedeelte van een jaar dat de Overeenkomst van kracht is. Het gaat daarbij om de overeengekomen opdrachtwaarde met inbegrip van wijzigingen die zich in de looptijd van de Overeenkomst kunnen voordoen.

Er wordt geen onderscheid gemaakt in soorten schade (bijvoorbeeld directe en indirecte schade). De wet maakt dit onderscheid namelijk ook niet. Bovendien wil de Rijksoverheid de aansprakelijkheid niet verder beperken. Dit zou namelijk betekenen dat de Rijksoverheid een nog groter deel van de veroorzaakte schade zelf moet dragen en moet bekostigen uit gemeenschapsgeld. Dat is niet wenselijk.

Naast een beperking van de aansprakelijkheid per schadeveroorzakende gebeurtenis is een beperking per contractjaar opgenomen. Als er onverhoopt meerdere schadeveroorzakende gebeurtenissen in één contractjaar zijn, is de aansprakelijkheid in dat jaar beperkt tot het desbetreffende bedrag. In een volgend contractjaar geldt dat maximum opnieuw. Als een Overeenkomst een kortere looptijd heeft dan een jaar, geldt het desbetreffende maximum voor de gehele looptijd. Het maximum wordt dus niet naar rato aangepast. Als sinds het inwerkingtreden van de Overeenkomst één jaar is of meerdere jaren zijn verstreken en de laatste contractperiode korter is dan een jaar, geldt het desbetreffende maximum voor die gehele laatste periode. Ook dan wordt het maximum dus niet naar rato aangepast. Van belang is nog dat het bij een gebeurtenis niet gaat om een gebeurtenis zoals bedoeld in de polisvoorwaarden van de verzekering van Opdrachtnemer.

In uitzonderingsgevallen kan er aanleiding zijn om andere afspraken te maken over aansprakelijkheid. Daarvoor is in de modelovereenkomsten een optionele bepaling opgenomen. Of de aansprakelijkheidsregeling van artikel 19 in een concreet geval passend is moet van geval tot geval worden beoordeeld. Daarbij moet in elk geval worden meegenomen wat de mogelijke omvang van de schade is als Opdrachtnemer diens verplichtingen niet nakomt en hoe groot de kans is dat deze situatie zich tijdens de contractduur (één of meerdere keren) voordoet.

***ADVIES:** Het is aan te raden voor andere afspraken over de aansprakelijkheid advies in te winnen bij de juridische afdeling.*

In dit artikel zijn vier (gebruikelijke) uitzonderingen opgenomen op de beperking van de aansprakelijkheid.

De onder b opgenomen uitzondering heeft niet alleen betrekking op opzet of grove schuld van de leiding van de onderneming van een Partij maar ook op opzet of grove schuld aan de zijde van het

Personeel. Dat is van belang omdat meestal het Personeel en niet de leidinggevendenden worden ingezet voor het uitvoeren van de Diensten.

De onder d opgenomen uitzondering heeft betrekking op schade als gevolg van het schenden van wet- en regelgeving op het terrein van het beschermen van persoonsgegevens. Het beschermen van natuurlijke personen bij het verwerken van persoonsgegevens is een grondrecht. Schending van dit grondrecht kan leiden tot ernstige schade bij natuurlijke personen.

Door snelle technologische ontwikkelingen en globalisering zijn nieuwe uitdagingen voor het beschermen van persoonsgegevens ontstaan. De mate waarin persoonsgegevens worden verzameld en gedeeld, is toegenomen. Met de Europese Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is in 2018 daarom een krachtiger beschermingsregime geïntroduceerd.

De krachtiger bescherming van persoonsgegevens heeft geleid tot een toename van de financiële risico's van het verwerken van persoonsgegevens. Niet alleen omdat de toezichthouder veel hogere boetes kan opleggen, maar ook vanwege de toegenomen kosten die zijn gemoeid met het vergoeden, voorkomen en beperken van schade die betrokkenen kunnen lijden.

Voor het verdelen van aansprakelijkheid voor privacyschendingen is in de ARVODI aansluiting gezocht bij de aansprakelijkheidsverdeling in de AVG. Dit komt neer op 'de vervuiler betaalt'. Een verwerkingsverantwoordelijke is aansprakelijk, tenzij de verwerker niet heeft voldaan aan de specifiek tot verwerkers gerichte verplichtingen van de AVG / Richtlijn gegevensbescherming politie en justitie, of als de verwerker buiten, of in strijd met de rechtmatige instructies van de verwerkingsverantwoordelijke heeft gehandeld (meestal zijn die instructies vastgelegd in een verwerkersovereenkomst).

Als de aansprakelijkheid van verwerkers zou worden gemaximeerd zou dat afbreuk doen aan het op doeltreffende, evenredige en afschrikkende manier sanctioneren van onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens, zoals de AVG op het oog heeft. Daarom bepaalt dit artikel dat beperking van de aansprakelijkheid komt te vervallen bij schade door privacyschendingen.

Tot slot is ter verduidelijking uitdrukkelijk bepaald dat het begrip schade ook door de toezichthouder opgelegde boetes omvat.

Artikel 20 Overmacht

Lid 2

In lid 2 zijn omstandigheden genoemd waarbij een Partij geen beroep kan doen op overmacht, omdat deze meer in de risicosfeer van die Partij liggen. In die gevallen zal de Partij diens verplichtingen dus gewoon moeten nakomen. In het geval van ziekte van Personeel zal de Partij dan bijvoorbeeld vervangend Personeel moeten aantrekken om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Lid 3

Voor alle duidelijkheid bevat dit lid een herhaling van hetgeen is geregeld in artikel 6:78 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 21 Ontbinding en opzegging

Artikel 21 geeft twee mogelijkheden om de Overeenkomst (tussentijds) te beëindigen, te weten door ontbinding (artikel 21.1 tot en met 21.3) of opzegging (artikel 21.4) van de Overeenkomst.

Lid 1

Op grond van artikel 6:265 van het Burgerlijk Wetboek geeft iedere tekortkoming van een Partij in de nakoming van een van diens verbintenissen aan de wederpartij de bevoegdheid om de overeenkomst geheel of gedeeltelijk te ontbinden, tenzij de tekortkoming, gezien haar bijzondere aard of geringe betekenis, deze ontbinding met haar gevolgen niet rechtvaardigt. De tekst van artikel 21.1 ARVODI volgt de tekst van de wet.

De Partij die de Overeenkomst wil ontbinden moet kunnen aantonen dat sprake is van een tekortkoming van de andere Partij in het nakomen van diens verplichtingen zoals neergelegd in de Overeenkomst. Daarbij moet de tekortkoming ernstig genoeg zijn; niet elke tekortkoming rechtvaardigt dus ontbinding.

De Overeenkomst kan eventueel gedeeltelijk ontbonden worden. Een deel van de overeengekomen Diensten kan dan toch door Opdrachtnemer worden uitgevoerd. Soms is het vertrouwen in elkaar zo aangetast dat ook een gedeeltelijke ontbinding geen reële optie meer is.

Lid 2

Als een Partij een beroep op overmacht doet dan kan dat aanleiding zijn voor de andere Partij om de Overeenkomst te ontbinden. Ontbinding is pas mogelijk als een termijn van 15 Werkdagen is verstreken. De termijn van 15 Werkdagen vangt aan op de dag waarop de omstandigheid die de overmacht oplevert ontstond.

Lid 3

In de ARVODI is een aantal omstandigheden opgenomen op grond waarvan de Overeenkomst kan worden ontbonden, zoals ingeval van faillissement van Opdrachtnemer.

Surseance van betaling, of voorlopige surseance van betaling, is vooral bedoeld om bedrijven de kans op een doorstart te bieden en faillissement te voorkomen. Daarmee kan rekening worden gehouden als wordt overwogen de Overeenkomst te ontbinden.

Omdat de Overeenkomst veelal het resultaat is van een (Europese) aanbesteding is aan het artikel toegevoegd dat Opdrachtgever de Overeenkomst kan ontbinden als alsnog uitsluitingsgronden op Opdrachtnemer van toepassing zijn. Het gaat hierbij om de verplichte uitsluitingsgronden uit artikel 2.86 van de Aanbestedingswet 2012, maar ook om de facultatieve uitsluitingsgronden uit artikel 2.87 Aanbestedingswet 2012¹, als de Opdrachtgever deze in de aanbestedingsstukken van toepassing heeft verklaard. Ook kan het voorkomen dat Opdrachtnemer niet langer aan de tijdens de aanbesteding gestelde selectiecriteria of minimumeisen voldoet. Dat laatste is onder meer afhankelijk van de inhoud van de gevolgde aanbesteding. Daarom zijn daar in de ARVODI zelf geen gevolgen aan verbonden. In gevallen die daartoe aanleiding geven kunnen daarvoor in de Overeenkomst die met de aanbesteding wordt meegestuurd specifieke bepalingen worden opgenomen.

***ADVIES:** Het is aan te raden in gevallen waarin wordt overwogen tot ontbinding over te gaan contact op te nemen met de juridische afdeling.*

Lid 4

Opdrachtgever kan de Overeenkomst op elk moment tijdens de looptijd opzeggen. Dit recht vloeit voort uit artikel 7:408 van het Burgerlijk Wetboek. Opdrachtgever hoeft voor de opzegging geen reden te geven en er hoeft geen opzegtermijn in acht te worden genomen. Er hoeft ook geen sprake te zijn van wanprestatie van Opdrachtnemer. Dat neemt niet weg dat de opzegging de toets

¹ Respectievelijk artikel 2.76 en 2.77 van de Aanbestedingswet op defensie- en veiligheidsgebied (ADV).

aan de maatstaven van redelijkheid en billijkheid moet kunnen doorstaan. Het is daarom aan te raden wel toe te lichten waarom een Overeenkomst wordt opgezegd. Ook kan het soms redelijk zijn wel een opzegtermijn in acht te nemen.

Opdrachtgever is in geval van opzegging een redelijke vergoeding verschuldigd voor de al door Opdrachtnemer verrichte werkzaamheden en voor de toekomst reeds aangegane verplichtingen. Opdrachtnemer moet wel binnen redelijke grenzen maatregelen treffen om kosten te beperken. Zo kan van Opdrachtnemer bijvoorbeeld worden verlangd dat die waar mogelijk overeenkomsten met derden beëindigt. De wijze van afwikkeling kan er nooit toe leiden dat Opdrachtgever in verband met de opzegging meer moet betalen aan Opdrachtnemer dan de opdrachtwaarde of het nog niet betaalde deel daarvan. Opdrachtnemer heeft daarnaast geen recht op schadevergoeding (waaronder gederfde winst).

Artikel 23 Intellectuele eigendomsrechten

Algemeen

Er zijn verschillende soorten Intellectuele Eigendomsrechten (hierna: IE-rechten). In het kader van opdrachten waarop de ARVODI van toepassing worden verklaard spelen vooral auteursrechten (ook wel copyrights genoemd) een rol. Het auteursrecht ontstaat met de creatie van een werk. Voorwaarde is wel dat het werk een eigen, oorspronkelijk karakter heeft én het persoonlijk stempel van de maker draagt. Bij de meeste ARVODI-opdrachten, zoals het maken van een beleidsadvies of onderzoeksrapport, zal aan deze criteria worden voldaan.

Ook databankrechten kunnen een rol spelen bij opdrachten. Daarnaast zijn er nog andere IE-rechten, te weten naburige rechten, handelsnaamrechten, octrooirechten (ook wel patentrecht genoemd), merkenrechten, kwekersrechten, chipsrechten en tekeningen- en modellenrechten. Deze IE-rechten zullen minder vaak aan de orde zijn bij opdrachten waarop de ARVODI van toepassing worden verklaard.

Lid 1

Dit artikellid bevat het uitgangspunt dat alle auteursrechten en databankrechten aan Opdrachtgever toekomen. Dit uitgangspunt is gekozen in het kader van het Rijksbeleid om te werken aan meer openbaarheid en transparantie ('Open Overheid'). De resultaten van de Diensten die zich daarvoor lenen kunnen daardoor in de vorm van open data aan de samenleving ter beschikking worden gesteld. Ook kan Opdrachtgever de resultaten verder (laten) doorontwikkelen.

Van dit uitgangspunt kan worden afgeweken. In bepaalde gevallen is het voor Opdrachtgever niet nodig om de auteursrechten en databankrechten te krijgen, terwijl de Opdrachtnemer daar wel veel belang bij kan hebben. In zulke gevallen kunnen Partijen afspreken dat de auteursrechten en databankrechten bij Opdrachtnemer blijven en dat Opdrachtgever een gebruiksrecht (ook wel licentie genoemd) krijgt. Hiervoor is een optionele bepaling opgenomen in de modelovereenkomsten.

Lid 2

Soms worden de Diensten door Opdrachtnemer uitgevoerd met behulp van al bestaande IE-rechten die aan Opdrachtnemer of een derde toebehoren, zoals bijvoorbeeld bepaalde onderzoeksmethodieken of software. Deze IE-rechten zijn dan dus niet in het kader van de Diensten ontstaan. Die IE-rechten zijn en blijven eigendom van Opdrachtnemer / de derde en gaan niet over naar Opdrachtgever. In dat geval krijgt Opdrachtgever een gebruiksrecht (ook wel licentie genoemd), zodat Opdrachtgever gebruik kan blijven maken van de resultaten van de Diensten. Opdrachtnemer / de derde kan ook aan anderen zo'n gebruiksrecht verlenen (daarom is

het een niet-exclusief recht). Het is aan Opdrachtnemer om een gebruiksrecht met de derde te regelen.

Lid 5

Zelfs na de overdracht van het auteursrecht behoudt de maker zogenoemde persoonlijkheidsrechten. De maker kan zich op grond daarvan bijvoorbeeld verzetten tegen het openbaar maken van het werk zonder dat zijn naam wordt vermeld. Van sommige van die persoonlijkheidsrechten kan de maker afstand doen. Dit is geregeld in lid 5. Dat geldt niet voor het recht om zich te verzetten tegen "elke misvorming, verminking of andere aantasting van het werk, dat nadeel zou kunnen toebrengen aan de eer of de naam van de maker of aan zijn waarde in deze hoedanigheid" en ook niet tegen het openbaar maken van het werk onder een andere naam. Die rechten blijven dus bij de maker.

Lid 6 en 7

Als Opdrachtnemer bij het uitvoeren van de Diensten gebruik blijkt te hebben gemaakt van werk waarop derden IE-rechten claimen, wil Opdrachtgever hier geen last van hebben. Daarom moet Opdrachtnemer Opdrachtgever voor zo'n situatie vrijwaren. Als Opdrachtgever door een derde wordt aangesproken, moet Opdrachtnemer Opdrachtgever daarin bijstaan en draagt Opdrachtnemer alle kosten van die claim. Bovendien kan Opdrachtgever in dat geval de Overeenkomst, na voorafgaand overleg met Opdrachtnemer, zonder tussenkomst van de rechter ontbinden.

Lid 8

Meestal heeft Opdrachtgever geen behoefte aan andere IE-rechten dan auteursrechten en databankrechten. Die andere IE-rechten worden dan ook niet standaard overgedragen. Als Opdrachtnemer een ander IE-recht verkrijgt moet Opdrachtgever hier geen last van hebben. In dit lid is daarom bepaald dat Opdrachtgever in dat geval een gebruiksrecht (ook wel licentie genoemd) krijgt, zodat hij gebruik kan blijven maken van de resultaten van de Diensten.

Artikel 24 Overdracht rechten en verplichtingen uit de Overeenkomst

Lid 1

Partijen willen weten wie kan worden aangesproken onder de Overeenkomst. Daarom is in dit artikel bepaald dat rechten en verplichtingen uit de Overeenkomst niet zonder voorafgaande schriftelijke toestemming aan een derde mogen worden overgedragen. Als deze toestemming niet wordt gegeven, dan heeft een overdracht geen effect en blijven beide Partijen gebonden aan de Overeenkomst.

Lid 2

In lid 2 is bepaald dat toestemming niet nodig is bij de vestiging van beperkte rechten, zoals een pandrecht. Opdrachtnemer kan huidige en toekomstige vorderingen dus wel verpanden aan een bank of andere kredietinstelling.

Artikel 25 Verzekering

Voor Opdrachtgever is het van belang dat Opdrachtnemer verzekerd is voor het geval er schade ontstaat. Opdrachtnemer kan dit aantonen door een schriftelijke verklaring van de verzekeraar waaruit blijkt dat Opdrachtnemer verzekerd is en de premies zijn betaald.

Er worden niet bepaalde verzekeringen verplicht gesteld omdat dit per branche kan verschillen. Voor Opdrachtgever is van belang dat Opdrachtnemer op een naar verkeersnormen passende en gebruikelijke wijze is verzekerd.

Artikel 26 Arbeidsvoorwaarden

Lid 1

Opdrachtgever eist dat Opdrachtnemer de arbeidswet- en regelgeving en de collectieve arbeidsovereenkomst (cao) die op Opdrachtnemer en diens werknemers op het gebied van arbeidsvoorwaarden (zoals o.a. de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi), de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag, de Arbeidstijdenwet en arbeidsomstandighedenwetgeving) van toepassing is, naleeft. Dit wordt in het eerste lid van dit artikel onderstreept.

Lid 2 t/m 5

De leden 2 t/m 5 zijn opgenomen in verband met de Wet aanpak schijnconstructies (Was), zoals een in het Burgerlijk Wetboek geïntroduceerd ketenaansprakelijkheidssysteem. Daarmee wordt voorkomen dat Opdrachtgever op grond van de Was aansprakelijk wordt gesteld voor het betalen van het verschuldigde loon van werknemers van een onderaannemer.

Artikel 27 Omkoping en belangenverstrengeling

Corruptiebestrijding en het tegengaan van belangenverstrengeling zijn voor de Rijksoverheid van groot belang. Daarom is er een ontbindingsmogelijkheid voor het geval er sprake is van belangenverstrengeling, of gedragingen zoals bedoeld in het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 30 Melding in publicaties of reclame-uitingen

Onder dit artikel valt niet de situatie waarin een Opdrachtnemer de opdracht als referentie wil opgeven in een aanbestedingsprocedure; dit is wel toegestaan.